

Anneks 1 – Terms of Reference

1. Baggrund

Udenrigsministeriet afsætter hvert år midler til oplysning om forholdene i udviklingslandene og om den danske deltagelse i udviklingssamarbejdet. Midlerne anvendes til aktiviteter under Danidas Oplysningsbevilling, Danidas rejsestipendieordning samt Danidas egen oplysningsvirksomhed. Dertil kommer den projektrelaterede oplysning, som varetages af civilsamfundsorganisationer baseret på deres arbejde. Danidas egne oplysningsmidler omfatter bl.a. Magasinet Udvikling, pressearbejde og støtte til oplysning i forbindelse med Børnenes U-landskalender.

Danidas Oplysningsbevilling står for 35-40 pct. af de samlede midler til oplysningsaktiviteter. Den folkelige oplysning i form af en ansøgningsbaseret pulje, hvor kommunikationsfaglige personer og medier kan ansøge om midler til folkeoplysning i Danmark er et vigtigt element i den samlede oplysningsindsats. I henhold til § 6 i lov om international udviklingsbistand kan ministeren iværksætte eller yde statstilskud til oplysningsvirksomhed med det formål at udbrede kendskabet til og skabe forståelse for udviklingslandenes problemer og for betydningen af dansk deltagelse i det internationale udviklingssamarbejde.

Det hedder endvidere i bemærkningerne til loven, at oplysningsarbejdet skal medvirke til at skabe aktiv interesse og forståelse for de særlige udfordringer, som verdens fattigste lande står overfor. Dertil kommer, at Oplysningsbevillingen kan anvendes til igangsættende og inspirerende kommunikation om udviklingssamarbejdet med henblik på øget spredningseffekt.

Oplysningsbevillingen kan søges af alle i Danmark, som har kendskab til udviklingslandene og kommunikationserfaring, og har til hensigt at sikre oplysning om udviklingssamarbejdet en vedvarende plads i det almindelige oplysningsarbejde, der udføres i skoler, institutioner, organisationer og i massemedier. Midlerne under oplysningsbevillingen bevilliges af et eksternt oplysningsudvalg, som har til opgave at træffe beslutning om ansøgningerne til Oplysningsbevillingen i forbindelse med tre årlige ansøgningsrunder. Oplysningsudvalget består af en formand og syv medlemmer, der er udpeget af udenrigsministeren for en periode på tre år. Udvalget er bredt sammensat. Der lægges vægt på, at medlemmerne har indsigt i og tilknytning til det folkelige oplysningsarbejde generelt og særlig erfaring inden for de områder, som Oplysningsbevillingen støtter. Udenrigsministeriets kontor for Public Diplomacy, Kommunikation og Presse (KOM) er sekretariat for udvalget.

Oplysningsudvalget behandler ca. 150 ansøgninger årligt. Heraf vurderes ca. en tredjedel til at være helt eller delvist støtteværdige. Ansøgningerne vurderes alene ud fra kommunikationsfaglige kriterier, dvs. ikke ud fra politiske hensyn.

Projekterne, der støttes af Oplysningsbevillingen, fordeler sig primært inden for tre hovedområder: oplysningsprojekter generelt; oplysning rettet specifikt mod undervisningssektoren og oplysningsaktiviteter gennem tv-medierne (u-lands-tv-puljen).

2. Formål

I forbindelse med godkendelsen af en ny kommunikationsstrategi for Danmarks udviklingssamarbejde lægges der fra Udenrigsministeriets side op til nye tiltag for at styrke oplysningsindsatsen.

For at vurdere resultaterne af Oplysningsbevillingens aktiviteter og baseret herpå give anbefalinger til det fremtidige set-up af den folkelige oplysning, iværksætter Evalueringskontoret en evaluering af Oplysningsbevillingens aktiviteter igennem de sidste fem år. Det er hensigten, at evalueringen danner et vidensgrundlag for beslutninger omkring styrkelse af den fremtidige oplysningsindsats.

Evalueringsens formål er således at belyse, hvorvidt og hvordan oplysningsaktiviteterne har bidraget til at udbrede kendskabet til og skabe forståelse for forholdene i udviklingslandene samt skabe grundlag for styrkelse af oplysningsindsatsen med henblik på at skabe aktiv interesse, kendskab og forståelse i befolkningen under hensyntagen til relevans, effektivitet og en hensigtsmæssig ressourceforvaltning af bevillingen og dens aktiviteter.

3. Evalueringsens omfang og fokus

Evalueringen vil dække oplysningsvirksomhed finansieret under Danidas Oplysningsbevilling siden 2011 og skal kortlægge oplysningsindsatserne, deres målgrupper og de resultater, der kan dokumenteres fra indsatserne. Derudover er det hensigten, at evalueringen på baggrund af resultater fra Oplysningsbevillingens aktiviteter samt erfaringer fra lignende indsatser i andre lande (særligt Holland og Storbritannien) skal komme med anbefalinger til den fremtidige styrkelse af oplysningsaktiviteterne, herunder sikring af kvaliteten i indsatserne, de institutionelle rammer for bevillingen og måling af indsatsernes effektivitet og relevans.

Evalueringen vil særligt undersøge effekten af den oplysningsindsats, som Oplysningsudvalget de seneste år har taget initiativ til i relation til undervisningssektoren, herunder samarbejdet med Undervisningsministeriet, Skolerne i Oure, Gentofte Kommune og Læreruddannelsen på Fyn.

Evalueringen vil ikke inkludere UM's egen løbende kommunikation (eksempelvis Børnenes U-landskalender og Magasinet Udvikling) eller den projektrelaterede oplysning, der formidles gennem danske NGO'er. Evalueringen vil heller ikke evaluere kampagnen "Verdens Bedste Nyheder", der har været støttet af Oplysningsbevillingen samt Operation Dagsværks oplysningsaktiviteter, da begge indsatser er blevet evalueret separat i henholdsvis 2014 og 2015.

Evalueringen vil primært fokusere på gennemførte indsatser, men kan hvor relevant, også inddrage igangværende aktiviteter. Desuden skal evalueringen afdække de institutionelle rammer for oplysningsmidlerne, herunder Oplysningsudvalgets rolle og arbejde samt retningslinjer og afrapportering af indsatserne.

4. Evalueringskriterier og evalueringsspørgsmål

Evalueringen tager udgangspunkt i Danidas evalueringsguidelines således, at evalueringskriterier såsom relevans, effektivitet og efficiens står centralt i evalueringen.

Evalueringen søger at besvare følgende evalueringsspørgsmål:

Q1: Er Oplysningsbevillingen samlet set relevant og hensigtsmæssig i forhold til lovens formål?

Q2: Er de enkelte aktiviteter, støttet af Oplysningsbevillingen, relevante i forhold formålet, og står resultaterne af oplysningsaktiviteterne mål med de ressourcer, der er anvendt på aktiviteten?

Q3: Bidrager de enkelte aktiviteter til en samlet kommunikationsindsats, og er der eksempler på nyskabende indsatser, der skaber aktiv interesse for forholdene i udviklingslandene?

Q4: Er de institutionelle rammer for Oplysningsbevillingen effektive og tidssvarende, og sikrer disse rammer den mest hensigtsmæssige udmøntning af bevillingen?

Q4: Er der en igangsættende og inspirerende spredningseffekt af de oplysningsaktiviteter, som Oplysningsbevillingen har støttet?

Q5: Er der gode internationale erfaringer for oplysningsvirksomhed, som Danidas Oplysningsbevilling kunne lade sig inspirere af?

Q6: Hvordan sikres en høj kvalitet i oplysningsarbejdet i fremtiden?

5. Metode

Evalueringen består af tre hovedelementer: en kortlægning af alle oplysningsaktiviteter samt vurdering af disses effektivitet i forhold til at formidle målrettet og bredt til den danske befolkning; en vurdering af de institutionelle rammer for Oplysningsbevillingen, herunder uddeling af midler og afrapportering på aktiviteter og endelig en række anbefalinger, baseret både på resultater af Danidas Oplysningsbevilling samt internationale erfaringer, der kan anvendes som grundlag for den fremtidige styrkelse af Oplysningsbevillingen.

Resultater af kommunikationsindsatser kan være mangeartede og bør evalueres både i forhold til den udførte aktivitet samt i forhold til, om målgruppen nås. Givet oplysningsindsatsernes natur og deres overordnede formål er det ikke muligt at etablere en direkte sammenhæng mellem disse indsatser og ændringer i viden og adfærd, og der forventes derfor kun i mindre grad at være muligt at vurdere en mere langsigtet effekt af indsatserne

For at kunne vurdere indsatserne under Oplysningsbevillingen har skabt resultater, skal evalueringen redegøre for de bagvedliggende antagelser omkring den forandring, som indsatserne har til formål at bidrage til – dvs. hvordan og hvorfor indsatser virker og hvordan sammenhængen mellem aktiviteter, målgrupper og resultater er tænkt. Således bør planlægningsfasen inkludere en program-teori (i andre sammenhænge kaldet en ”theory of change”), der kan anvendes til at vurdere de enkelte indsatser og dets bagvedliggende antagelser om forandring, samt den samlede indsats. Denne program-teori og afklaring af de bagvedliggende antagelser skal baseres på kommunikationsfaglig indsigt samt vurderinger fra interessenter i oplysningsarbejdet.

Evalueringen forventes at basere sig på både kvalitative og kvantitative metoder til indsamling af data samt analyse af data, og bør som minimum inkludere:

- En bevillingsmæssig oversigt over projekter under Oplysningsbevillingen pr. år (2011-2016), inklusiv opnåede produkter og resultater

- Undersøgelse af aktiviteterne målpyldelse, gennem dokument-analyse og interviews
- Spørgeskemaundersøgelse rettet mod interessenter
- Fokusgruppe-interview og enkelt-interview med relevante aktører
- Dokument-analyse
- Metaanalyse baseret på eksisterende undersøgelser af oplysningsarbejdets effektivitet som middel til styrkelse af ”forståelse for og kendskab til” forholdene i udviklingslandene.
- Case studier af enkelte oplysningsindsatser (projekter) som kan eksemplificere effekten af disse indsatser mere generelt.

Metode, analyseramme og kriterier for valg af cases vil blive endelig fastlagt i samarbejde med EVAL, der godkender den valgte tilgang.

6. Produkter

Følgende produkter skal leveres som en del af evalueringsprocessen:

1. Proces- og planlægningsrapport (inception rapport ”light”) i udkast og endelig version, hvor det specifikke design og metode for data-indsamling og analyse skitseres.
2. Et ”findings papir” med foreløbige findings – max. 7 sider.
3. Evalueringsrapport i udkast og endelig version på max. 30 sider.

7. Tidsplan og proces

Milestones	Dato
Evalueringen sættes i udbud	15.07.16
Deadline for interesse-tilkendegivelser	10.08.16
Invitation til short-listede kandidater	10.08.16
Deadline for tilbud	24.08.16
Udvælgelse af evalueringshold	25.08.16
Kontrakt-underskrivelse	02.09.16
Opstartsmøder i København	08.09.16
Inception rapport og møde i Referencegruppe	26.-30.09.16
Færdig inception report	03.10.16
Dataindsamling og analyse	September-
Oktober	
Foreløbige findings præsenteret og diskuteret med Referencegruppe	12.-14.10
Første udkast til evalueringsrapport fremsendes	28.10
Diskussion af udkast til evalueringsrapport i Referencegruppen	03.11
Endelig version af evalueringsrapport	24.11
Offentliggørelse	Ultimo november

Der nedsættes en Referencegruppe, der følger evalueringen og drøfter inception-rapport, findings papir samt evalueringsrapporten. Referencegruppen forventes at bestå af UM ansatte samt 1-2 eksterne ressourcepersoner.

8. Krav til evalueringsholdets kvalifikationer

Det forventes at evalueringen udføres af et konsulenthold på to personer (en team leader og en konsulent) med erfaring og kompetencer indenfor udviklingssamarbejde samt kommunikation heraf. Holdet kan eventuel suppleres af støttefunktioner.

Da opgaven og oplysningsbevillingen generelt er specifikt rettet mod en dansk målgruppe er det et krav, at alle på holdet taler og skriver flydende dansk.

Specifikke krav til Team Lederen:

- Mindst 10 års erfaring med evaluering baseret på OECD/DAC evalueringsstandarder og kriterier
- Erfaring med ledelse af evalueringer, herunder ledelse af evalueringshold
- Solid erfaring med evaluering af kommunikationsindsatser på udviklingsområdet

Samlet set skal holdet have:

- Indgående kendskab til forskellige typer af kommunikations- og oplysningsindsatser generelt og specifikt på det udviklingsrelaterede oplysningsarbejde
- Indgående kendskab til vurdering/evaluering af kommunikationsindsatser, herunder til forskellige typer af evalueringsmetoder og redskaber af disse, både kvantitative og kvalitative
- Solid erfaring med markedsføring af evalueringsresultater
- Solidt kendskab til den udviklingspolitiske debat og det udviklingsrelaterede oplysningsarbejde i Danmark.

9. Budget

Evalueringsens samlede budget er på 475.000 DKK, hvilket inkluderer alle omkostninger relateret til udførelsen af konsulent-kontrakten.